

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากไฟ เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

กาญจนา สีลาเกตุ¹, นันทิพย์ คำแร่¹

¹คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150

กาญจนา สีลาเกตุ, นันทิพย์ คำแร่. (2566). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากไฟ เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน. วารสารวิทยาการสิ่งแวดล้อมไทย ปีที่ 6(5), 2566 : 90 – 100.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจพืชวงศ์หวงไฟในชุมชน เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากไฟในชุมชนและเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการใช้ประโยชน์จากไฟในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 5 ตำบลเขม อำเภอนิพนธ์ จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่าง ชาวบ้านท่าหนองพันทา จำนวน 44 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ Paired t-test และ One way ANOVA ผลการศึกษา พบว่า ไฟที่พบในชุมชนบ้านท่าหนองพันทามี 7 ชนิด ได้แก่ ไฟสีสุก ไฟเลี้ยงไฟป่า ไฟต้น ไฟตง ไฟบง ไฟหวาน มีการใช้ประโยชน์จากไฟ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านจักสาน ด้านการบริโภค ด้านการเกษตร ด้านการก่อสร้าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และชาวบ้านที่มีเพศและอาชีพแตกต่างกันมีการใช้ประโยชน์จากไฟในชุมชนไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ปัจจัย, การใช้ประโยชน์, ไฟ

Study of factors affecting the utilization of bamboo to conserve local wisdom in the community

Kanjana Seelaket¹, Namthip Khamrae¹

¹Faculty of Environment and Resource Studies, Mahasarakham University
Kham Riang Sub-District, Kantharawichai District, Maha Sarakham Province 44150

Kanjana Seelaket, Namthip Khamrae. (2023). Study of factors affecting the utilization of bamboo to conserve local wisdom in the community. Thai Journal of Environmental Studies Vol. 6(5), 2023: 90 - 100.

Abstract

The purpose of this research to survey the plants of the bamboo family in the community, to study the utilization of bamboo in the community and to study the factors affecting the utilization of bamboo in Ban Tha Nong Panta community, Moo 5, Sem sub - district, Phon Phisai district, Nong Khai province, the sample group is the villagers of Tha Nong Phantha consisted of 44 people who were selected by purposive sampling. The research tools were interview forms and questionnaires. The statistics used in the data analysis were frequency, mean, percentage, standard deviation, and statistics used to test the hypothesis, including Paired t-test and One way ANOVA. It was found that there are 7 types of bamboo found in Ban Tha Nong Phantha community, Phai Si Suk (*Bambusa blumeana* Schultf), Phai Liang (*Bambusa multiplex* (Lour) Raeusch), Phai Pa (*Bambusa bambos* (L.) Voss), Phai Tan (*Bambusa multiplex* (Lour.) Raeusch), Phai Tong (*Dendrocalamus asper* (Schult) Backer), Phai Bong (*Bambusa nutans* Wall) and Phai Wan (*Bambusa* sp.). There are 4 benefits of bamboo. including basketry, consumption, agriculture, construction Overall, it's at a high level. And villagers of different sexes and occupations have the same use of bamboo in the community.

Keyword: Factors, Utilization, Bamboo

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชน เพราะชุมชนเป็นแหล่งข้อมูลด้านความรู้ ภูมิปัญญา รูปแบบการดำเนินการควรเน้นการพัฒนาคนด้วยการจัดการความรู้ให้เป็นระบบส่งเสริมให้ชุมชนได้เรียนรู้ร่วมกัน จากการศึกษาปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง สามารถดูแลตนเองได้ เสริมสร้างความรู้ ทักษะใหม่ ๆ ต้องมีการพัฒนารูปแบบบูรณาการเพราะทุกสิ่งทุกอย่างมีความสัมพันธ์กันสังคมไทย คนในชุมชนสามารถผลิตสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จากวัสดุธรรมชาติเพื่อตอบสนองวิถีชีวิตการดำรงชีพจนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะชุมชนโดยเฉพาะงานจักสาน โดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาจักสานทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ ทำเป็นเครื่องจับสัตว์น้ำ จากการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นพ่อสู่รุ่นลูกสืบทอดเอกลักษณ์ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน ปัจจุบันเป็นงานหัตถกรรมที่งดงาม สามารถตอบสนองประโยชน์ใช้สอยได้เป็นอย่างดี การสร้างเครื่องมือใช้สอยเพื่อประกอบการดำรงชีวิตกำเนิดขึ้นมีวิวัฒนาการควบคู่กันของผู้คนในชุมชน มนุษย์ได้สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการทางกาย เพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นอันดับแรกแล้วค่อย ๆ พัฒนาปรับปรุงให้มีความสวยงามเพื่อตอบสนองทางอารมณ์ และตอบสนองความต้องการของสังคมลำดับต่อไป (ธวัชชัย เทียนประทีป, 2561: 21-30)

สำหรับประเทศไทยนั้นพบว่ามีไม้มากกว่า 69 ชนิด ใน 13 สกุล กระจายตัวอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ โดยจะพบในภาคกลางมากที่สุด 458,500 ไร่ รองลงมาคือภาคอีสาน 248,321 ไร่ ภาคเหนือ 125,500 ไร่ ภาคตะวันออก 97,875 ไร่ และภาคใต้ 9,437 ไร่ (ปรัชญา ยังวัฒนา, 2557: 10-18)

ไม้ไผ่เป็นพืชเอนกประสงค์ที่อยู่คู่กับมนุษย์มาช้านาน เนื่องจากสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายส่วนตั้งแต่หน่อไม้จนถึงลำต้น เช่น การนำหน่อไม้มาเป็นอาหาร การนำส่วนของลำต้นมาทำเครื่องใช้สอย เช่น ดำจอบ ตะกร้าสาน ฝาผนังและเพดาน หรือนำมาใช้ในงานโครงสร้าง เช่น การทำ

นั่งร้านหรือโครงสร้างของที่พักอาศัยและทำสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งเครื่องเรือนนาชนิดได้ไม้ไผ่มีบทบาทศักยภาพสูงมาก เนื่องจากอายุปลูกใช้งานสั้นมีจำนวนพันธุ์ที่หลากหลายและมีสมบัติแตกต่างกันไปในแต่ละพันธุ์ หากผนวกเทคโนโลยีในการเสริมความแข็งแรง การป้องกันการเกิดราและการทำลายของแมลง การผลิตเครื่องจักรที่ทันสมัย การออกแบบที่ดีและการตลาดสมัยใหม่มาประยุกต์ผลิตภัณฑ์ ไม้ไผ่ย่อมมีมูลค่าสูงขึ้นอย่างมาก นอกจากจะใช้หน่อไม้สด ๆ หรือหน่อไม้แปรรูปต่าง ๆ เพื่อบริโภคแล้วไผ่ยังมีคุณค่าใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับป้อนโรงงาน อุตสาหกรรม และเป็นวัสดุทดแทนไม้อื่น ๆ ได้เป็นอย่างดีทั้งในปัจจุบันและอนาคต ไผ่ให้เส้นใยธรรมชาติที่อ่อนนุ่มและโดดเด่นกว่าเส้นใยฝ้าย เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับไม้ไผ่ได้และตลาดมีความต้องการสูง ไม้ปรับความสมดุลของอากาศช่วยลดโลกร้อนเป็นอย่างดีเพราะมีศักยภาพสูงในการดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ และมีบทบาทสำคัญในการกักเก็บคาร์บอน นอกจากนี้ยังใช้ไม้ไผ่ผลิตเป็นแหล่งพลังงานทดแทนได้ในอนาคต ได้แก่ น้ำมันไบโอดีเซล ก๊าซชีวภาพจากลำไม้ไผ่ และใช้ผลิตถ่านกัมมันต์ เป็นต้น (ธวัชชัย อุ้นใจจอม, 2560: 9-14)

บ้านทำนองพันทา หมู่ที่ 5 อยู่ห่างจากอำเภอโพธาราม ประมาณ 38 กิโลเมตร อยู่ระหว่างบ้านสุขสำราญ หมู่ที่ 8 กับบ้านโคกสง่า หมู่ที่ 6 ถนนเฉลิม – คำชะ ชุมชนบ้านทำนองพันทามีไผ่อยู่หลายชนิด ชาวบ้านมีการนำมาเป็นอาหาร ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งอาหารที่มีไฟเบอร์สูงอุดมไปด้วยแร่ธาตุที่ร่างกายต้องการ เช่น เหล็ก และสังกะสี รวมถึงนำไปใช้สอยในชีวิตประจำวัน เช่น การจักสานเครื่องใช้ในครัวเรือนต่างๆ และสร้างที่อยู่อาศัย การสร้างรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวในระดับท้องถิ่นจากจำหน่ายส่วนต่าง ๆ ของไม้ก่อให้เกิดการสร้างงานตั้งแต่ขั้นตอนการเก็บหาไม้ การผลิตแปรรูปไม้ไผ่และช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเนื่องจากรากไม้ช่วยในการรักษาโครงสร้างของดิน และไปไผ่ยังสามารถกินชีวมวลกลับลงสู่ผืนดินเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินด้วย

จากการศึกษาข้างต้นผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากไฟ เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการอนุรักษ์ไฟในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์และชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ด้านการอุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นการอยู่คู่กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพร้อมเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสำรวจพืชวงศ์หว้าในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย

2.2 เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากไฟในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการใช้ประโยชน์จากไฟในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ชาวบ้านในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย จำนวน 175 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมดจำนวน 540 คน โดย แบ่งเป็นชาย 264 คน แบ่งเป็นหญิง 276 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ชาวบ้านในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตย จำนวน 44 คน กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดย คิดเป็นร้อยละ 25 จากจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด เป็นตัวแทนครัวเรือนละ 1 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลแบบบังเอิญ

3.2 ตัวแปร

3.2.1 ตัวแปรต้น คือ เพศและอาชีพ

3.2.2 ตัวแปรตาม คือ การใช้ประโยชน์จากไฟ ในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 5 ตำบลเขม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีดังต่อไปนี้

3.3.1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับชนิดของไฟและการใช้ประโยชน์จากไฟ ในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย

3.3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากไฟ ในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตย จังหวัดหนองคาย

3.4 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.4.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการสำรวจและศึกษาเอกสารเกี่ยวกับภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากไฟ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ เอกสารเกี่ยวกับภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากไฟ องค์ความรู้ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากไฟ

3.4.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด โดยมีประเด็นเกี่ยวกับชนิดของไฟและภูมิปัญญาในการใช้ประโยชน์ โดยแบบสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลชนิดของไฟและภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากไฟ

3.4.3 นำแบบสัมภาษณ์ มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.4 สร้างแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากไฟ เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์การตอบแบบสอบถาม 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.4.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.6 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

3.3.7 จากนั้นนำไปวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ ค่าความสอดคล้องทุกข้อมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่า แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาการใช้ประโยชน์จากไผ่ ในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตสัย จังหวัดหนองคาย มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1 ลงพื้นที่สำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชนิดของไผ่และภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากไผ่ ในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตสัย จังหวัดหนองคาย

3.5.2 ลงพื้นที่ติดต่อผู้นำชุมชน ประชาชน ชาวบ้าน และชาวบ้านผู้ใช้ประโยชน์ เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐาน

3.5.3 ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์จากไผ่ ในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตสัย จังหวัดหนองคาย

3.5.4 วิเคราะห์และสรุปผลจากการสัมภาษณ์ เพื่อสร้างแบบสอบถาม

3.5.5 ติดต่อผู้นำชุมชนและลงพื้นที่เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม

3.5.6 รวบรวม และตรวจสอบแบบสอบถามให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากไผ่ ในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตสัย จังหวัดหนองคาย

3.5.7 สรุปผลและจัดทำเล่มรายงานการวิจัยการใช้ประโยชน์จากไผ่ ในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตสัย จังหวัดหนองคาย

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ Paired t-test นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3.1 t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.2 F-test (One-ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากไผ่ เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนผู้วิจัยได้นำเสนอผลสรุป ดังนี้

4.1 ผลการสัมภาษณ์ชนิดไผ่และการใช้ประโยชน์จากไผ่ เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน

จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตสัย จังหวัดหนองคาย จำนวน 44 ครัวเรือน เกี่ยวกับชนิดไผ่และการใช้ประโยชน์จากไผ่พบว่า บ้านท่าหนองพันทา หมู่ที่ 5 ตำบลเขม อำเภอนพพิตสัย จังหวัดหนองคาย มีไผ่ 7 ชนิด ได้แก่ ไผ่สีสุก *Bambusa blumeana* Schult.f. ไผ่บง *Bambusa nutans* Wall. ไผ่เลี้ยง *Bambusa multiplex* (Lour.) Raeusch. ไผ่หวาน *Bambusa* sp. ไผ่ตง *Dendrocalamus asper* (Schult.) Backer ไผ่ป่า *Bambusa bambos* (L.) Voss และไผ่ตัน *Bambusa multiplex* (Lour.) Raeusch. มีการใช้ประโยชน์จากไผ่ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านจักสาน เช่น สานกระด้ง สานตระกร้า ด้านการบริโภค เช่น หน่อนำไปแกง ต้มกินกับน้ำพริก ด้านการเกษตร เช่น ใช้ลำของไผ่ทำเสาค้ำยัน ด้านก่อสร้าง เช่น ต่อเติมซ่อมแซมบ้าน ใช้ลำของไผ่ทำรั้วบ้าน ดังคำสัมภาษณ์ของชาวบ้าน

4.2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้ประโยชน์จากไผ่ในชุมชน

จากการศึกษา การใช้ประโยชน์จากไผ่ในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การนำไม้ไผ่หรือหน่อไม้หรือหน่อไม้มาประกอบอาหาร เช่น หน่อไม้ต้ม หน่อไม้ดอง อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.91) รองลงมา คือ การนำไผ่มาทำกระบอกข้าวหลามอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.52) รองลงมา คือ

การนำไผ่มาทำเป็นอุปกรณ์ดักจับปลาชนิดต่าง ๆ เช่น ข้อง ไซ ลอบ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.50) (ดังตารางที่ 1)

4.3 ผลการศึกษาการเปรียบเทียบการใช้ประโยชน์จากไผ่ในชุมชนที่มีเพศและอาชีพแตกต่างกัน

จากการศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการใช้ประโยชน์จากไผ่ในชุมชน ที่มีเพศและอาชีพแตกต่างกัน พบว่า ชาวบ้านที่มีเพศและอาชีพแตกต่างกัน มีการใช้ประโยชน์จากไผ่ไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตารางที่ 2, 3)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้ประโยชน์จากไผ่ในชุมชน (n= 44)

การใช้ประโยชน์จากไผ่ในชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับการใช้ประโยชน์ไผ่
1. การนำไม้ไผ่หรือหน่อไผ่หรือหน่อไม้มาประกอบอาหาร เช่น หน่อไม้ต้ม หน่อไม้ดอง	4.91	0.29	มากที่สุด
2. การนำไผ่มาทำกระบอกรักข้าวหลาม	4.52	0.66	มากที่สุด
3. การนำไผ่มาทำเป็นอุปกรณ์ดักจับปลาชนิดต่าง ๆ เช่น ข้อง ไซ ลอบ	4.50	0.70	มาก

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการใช้ประโยชน์จากไผ่ในชุมชน ที่มีเพศแตกต่างกันโดยใช้ (One-Way ANOVA) (n=44)

ด้าน	เพศ	จำนวน	One-Way ANOVA			
			\bar{X}	S.D.	F	Sig.
การใช้ประโยชน์จากไผ่ในชุมชน	ชาย	17	3.50	0.35	1.48	0.18*
	หญิง	27	3.75	0.20		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการใช้ประโยชน์จากไผ่ในชุมชน ที่มีอาชีพแตกต่างกันโดยใช้ (One-Way ANOVA) (n=44)

ด้าน	อาชีพ	จำนวน	One-Way ANOVA			
			\bar{X}	S.D.	F	Sig.
การใช้ประโยชน์จากไผ่ในชุมชน	ค้าขาย	1	3.45	0.00	1.39	0.22*
	เกษตรกร	19	3.62	0.32		
	รับจ้างทั่วไป	22	3.62	0.23		
	อื่นๆ	2	3.15	0.70		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. อภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากไผ่ เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.1 ผลการศึกษาสำรวจพืชวงศ์หว้งไผ่ในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตสัย จังหวัดหนองคาย

จากการสำรวจพืชวงศ์หว้งไผ่ในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเขม อำเภอนพพิตสัย จังหวัด

หนองคาย พบว่า ชุมชนบ้านท่าหนองพันทา มีไม้จำนวน ทั้งหมด 7 ชนิด ได้แก่ ไม้สีสุก *Bambusa blumeana* Schult.f. ไม้บง *Bambusa nutans* Wall. ไม้เลื้อย *Bambusa multiplex* (Lour.) Raeusch. ไม้หวาน *Bambusa* sp. ไม้ตง *Dendrocalamus asper* (Schult.) Backer ไม้ป่า *Bambusa bambos* (L.) Voss และ ไม้ตัน *Bambusa multiplex* (Lour.) Raeusch. ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ รุ่งนภา พัฒนวิบูลย์ และคณะ (2544: 20) ได้กล่าวว่า ไม้มีการแพร่กระจายมากที่สุด ในเขตร้อนทางตอนใต้และตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปเอเชีย ส่วนที่พบในประเทศไทยมีประมาณ 15 สกุล 82 ชนิดการจำแนกพันธุ์ไม้ต้องอาศัยลักษณะหลายประการประกอบกัน สรรวช สังข์แก้ว และคณะ (2554: 15) ได้กล่าวว่า ยังคงจัดไม้ให้อยู่ในวงศ์ Poaceae เมื่อพิจารณาเฉพาะการจัดจำแนกไม่มีเนื้อไม้เขตร้อน (tropical woody bamboo) จะได้ลำดับดังนี้ Family Poaceae Sub family Bambusoideae Tribe Bambuseae ประกอบด้วย สกุลไม้ป่า *Bambusa* สกุลไม้ตง *Dendrocalamus* สกุลไม้ไร่ *Gigantochloa* สกุลไม้รวก *analisan* *Thyrsostachys* สกุลไม้ทอง *Schizostachym* Bystriakova et al. (2013: 43) Bamboo Biodiversity พบไม้เกือบ 1,000 ชนิดจากทำแผนที่การกระจายตัวของไม้ที่เหลืออยู่ตามธรรมชาติในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในแผนที่แสดงให้เห็นว่าไม้ไม่เกินกว่า 400 ชนิด ถูกคุกคามจากการตัดไม้ทำลายป่าทั้งนี้การอนุรักษ์และการจัดการที่ยั่งยืนของป่าไม้ควรจะมีมากขึ้นในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัสเห็นพิทักษ์ (2553: 512-524) ได้ศึกษา ลักษณะ สัณฐานวิทยาและการเจริญเติบโตของหน่อไม้ 6 ชนิดที่ปลูก ณ สถานีวิจัยกาญจนบุรี ได้แก่ ไม้ตง (*Dendrocalamus asper*) ไม้รวก (*Thyrsostachys saimensis*) ไม้ห่ม่า (*Dendrocalamus latiflorus*) ไม้ลู่จู้ (*Bambusa oldhami*) ไม้มันหมู (*Gigantochloa verticillata*) และ ไม้ป่า (*Bambusa arundinacea*) จากการศึกษาพบว่า ไม้มันหมูมีการเจริญเติบโตด้านความสูงขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลางและน้ำหนักสดสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับไม้อีก 5 ชนิดโดยไม้ห่ม่าจู้ ไม้รวก ไม้ลู่จู้ ไม้ป่า และ ไม้ตงมีแนวโน้มการ

เจริญเติบโตได้ทรงลงมาตามลำดับ ไม้มันหมูและไม้รวกสามารถเจริญเติบโตได้ดีขณะที่ไม้ห่ม่าจู้และไม้ลู่จู้ซึ่งเป็นไม้นำเข้าจากต่างประเทศสามารถปรับตัวและเจริญเติบโตได้ค่อนข้างดีในจังหวัดกาญจนบุรี รัชฎพิสิษฐ์ พวงจิก และคณะ (2556: 533-542) ได้ศึกษา ลักษณะการเจริญเติบโตของไม้ 5 พันธุ์ที่ปลูก ณ สวนไม้ของเกษตรกรตำบลสระแก้วอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรีซึ่ง ได้แก่ ไม้ปักกิ่ง (*Dendrocalamus* sp.) ไม้บงใหญ่ (*Dendrocalamus brandisi* Kurz) ไม้ใจแฉ้ง (*Dendrocalamus* sp.) ไม้ซางหม่น ฟ้าหม่น (*Dendrocalamus siniceus* cl. Phamon) และ ไม้ซางหม่น นวลราชินี (*Dendrocalamus siniceus* cl. Nuan Rachini) ระยะเวลาในการศึกษา 7 เดือน ผลการศึกษา พบว่า ดินบริเวณสวนไม้มีอินทรีย์วัตถุเพิ่มมากขึ้นส่วนการเกิดหน่อใหม่ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางและการเจริญเติบโตด้านความสูงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การเจริญเติบโตของไม้ทั้ง 5 พันธุ์พบว่า ไม้บงใหญ่สามารถเจริญเติบโตได้ดีที่สุดเนื่องจากสามารถปรับตัวเข้ากับพื้นที่ปลูกและสภาพแวดล้อมได้ดี อีกทั้งดินยังมีค่าความเป็นกรดเล็กน้อยและมีอินทรีย์วัตถุสูง ส่งผลให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ดังนั้นไม้บงใหญ่จึงเป็นพันธุ์ที่สามารถส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกได้ต่อไป

5.2 ผลการศึกษาการใช้ประโยชน์จากไม้ในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเชิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย

จากการศึกษาการใช้ประโยชน์จากไม้ในชุมชนบ้านท่าหนองพันทา ตำบลเชิม อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย พบว่า มีการใช้ประโยชน์จากไม้ทั้งหมด 7 ชนิด ได้แก่ ไม้สีสุก *Bambusa blumeana* Schult.f. ไม้บง *Bambusa nutans* Wall. ไม้เลื้อย *Bambusa multiplex* (Lour.) Raeusch. ไม้หวาน *Bambusa* sp. ไม้ตง *Dendrocalamus asper* (Schult.) Backer ไม้ป่า *Bambusa bambos* (L.) Voss และ ไม้ตัน *Bambusa multiplex* (Lour.) Raeusch. ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของสุมัย หมายหมั่น และคณะ (2558: 6) กล่าวว่า ไม้ที่นำมาทำเป็นที่อยู่อาศัย คุณสมบัติพิเศษของไม้ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ต้องแปรรูป

และเป็นไม้ที่มีความคงทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศได้ดี จึงมีการนำไม้ไผ่มาสร้างเป็นบ้านเรือนที่พักอาศัยกันทั่วไป ธีระ ภูติ (2560: 10-21) กล่าวว่า เครื่องใช้ในครัวเรือนและชีวิตประจำวัน งานไม้ไผ่ประเภทมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์มาช้านานและอาจจะเป็น เครื่องใช้ในครัวเรือนที่เก่าแก่ที่สุดอย่างหนึ่ง เฉพาะอย่างยิ่งชาวตะวันออกนั้น มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำด้วยไม้ไผ่มาแต่โบราณ เช่น ตะเกียบ ไม้ไผ่ของจีน เป็นเครื่องมือการกินอาหารที่ทำอย่างง่าย ๆ แต่ใช้ประโยชน์ได้อย่างดี ก่องข้าวและกระติบสำหรับใส่ข้าวเหนียวของชาวอีสานและชาวเหนือ เป็นตัวอย่างที่ดีซึ่งแสดงให้เห็นความชาญฉลาดในการนำไม้ไผ่มาแปรรูปเป็นภาชนะสำหรับใส่ข้าวเหนียวหนึ่งได้ดีเท่าก่องข้าวและกระติบที่สานด้วยตอก วิทยุศักดิ์ บัวลา (2562) กล่าวว่า งานไม้ไผ่ที่ใช้เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือนและชีวิตประจำวัน ใช้ทำเครื่องใช้สอยในครัวเรือน เช่น ตะกร้า กระจาด สากแหกรก กระบอกเป่าไฟ กระซอน ตะเกียบ ชะลอม ที่เสียบมีด กระบอกเก็บสาก ทัพพี ซ้อน ตะหลิว ทำพัด ตับบั้งปลา ทำพิน ด้ามเครื่องมืออื่นๆ เครื่องจักสาน ของที่ระลึกเครื่องเขิน ทำโครงรม ไม้กวาด ใช้เป็นไม้ค้ำยันในการทำการเกษตร เช่น ไม้ค้ำต้นส้ม ค้ำผัก ค้ำถั่ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิสันต์ บุญล้น และคณะ (2564: 48-56) ได้ศึกษา การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากไม้ไผ่จังหวัดยโสธร ผลการศึกษา พบว่า ได้แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากไม้ไผ่จังหวัดยโสธร และสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานที่สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการของตลาดจำนวน 5 ชนิดได้แก่ กระติบข้าวลายพญานาคคู่ กระติบข้าวลายบั้งไฟ, ผอบลายพญานาคคู่ ผอบลายบั้งไฟและกระเป่าทรงกระติบข้าวลายพญานาคคู่ มริสา พุทโกสิทธิ์ และคณะ (2563: 56-67) ได้ศึกษา แนวทางการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชนกรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้ายอำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษา พบว่า วิธีการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชน พบว่า มีวิธีการ ดังนี้ การอนุรักษ์การ

ใช้จักสานไม้ไผ่แบบยั่งยืน พบว่า นำไม้ไผ่ที่มีอยู่มาใช้ในการจักสานไม้ไผ่อย่างประหยัด และพอดี การอนุรักษ์การเก็บกักจักสานไม้ไผ่ พบว่า เก็บกักเครื่องจักสานที่มีแนวโน้มจะขาดแคลนเอาไว้ใช้ในภาคการรักษาช่อมแซมจักสานไม้ไผ่ พบว่า จัดทำเครื่องจักสานให้มีความแข็งแรงทนทาน การอนุรักษ์ฟื้นฟูจักสานไม้ไผ่ สมลพรรณ ภูเล็ก (2564: 40-57) ได้ศึกษา การศึกษาอัตลักษณ์ภูมิปัญญางานจักสานและงานทอจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป่าไม้ไผ่ ผลการศึกษา พบว่า แนวความคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป่าจากไม้ไผ่ ได้แนวความคิดจากการพัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในท้องถิ่น

5.3 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการใช้ประโยชน์จากไม้ไผ่ในชุมชน ของชาวบ้านที่มีเพศและอาชีพต่างกัน

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่งผลการใช้ประโยชน์จากไม้ไผ่ในชุมชน ของชาวบ้าน ของชาวบ้านที่มีเพศและอาชีพ ต่างกัน พบว่า ชาวบ้านที่มีเพศต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลการใช้ประโยชน์จากไม้ไผ่ในชุมชน ไม่แตกต่างกัน ชาวบ้านที่มีอาชีพต่างกันมีปัจจัยที่ส่งผลการใช้ประโยชน์จากไม้ไผ่ในชุมชน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของฉัตรจิตต์ธรรมเจริญ (2543: 21-57) รายงานถึงไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจของประเทศไทยประกอบด้วยไม้ข้าวหลามซึ่งใช้ประโยชน์ในการทำข้าวหลามและก่อสร้างที่อยู่อาศัยรวมทั้งทำเป็นตะแกรงยึดคอนกรีตแทนเหล็กเส้นไม้คานใช้ทำเครื่องจักสานที่ให้ความเหนียวและทนทานไม้จืดเป็นพืชทนเค็มและทนแล้งใช้เป็นไม้เบิกนำและทำรั้วหน่อใช้รับประทานไม้ซางใช้ทำไม้ค้ำเสาพยุกรมแก้อีตะกร้าแผ่นไม้อัดและถ่านไม้ตงรับประทานหน่อสร้างบ้านเสาโอ๊ะไร่รั้วเครื่องเรือนดินที่อยู่ในสวนไม้ตงนิยมนำไปใช้เป็นวัสดุปลูกพืชอื่นเรียกดินขุยไม้ป่าไม้ตงช่วยป้องกันพายุและลดการพังทลายของหน้าดินไม้บงมีความเหนียวคุณภาพดีใช้ทำจักสานร่วมไม้ป่าใช้ก่อสร้างทำบันไดทำรั้วทำลูกบวบแปปลูกเป็นแนวกันลมหน่อใช้ทำหน่อไม้ ภัตตรา ชมแก้ว (2546: 56)

อาชีพจักสานไม้ไผ่ ความเป็นมาของอาชีพจักสานไม้ไผ่ในตำบลนี้ เริ่มมีเมื่อประมาณ 40 กว่าปี ผู้คนในสมัยนั้นทำการจักสานสิ่งของเพื่อใช้เองภายในครอบครัว โดยมีไม้ไผ่อยู่ในท้องถิ่นมาใช้จักสาน ต่อมาได้พัฒนาตลาดขายให้มีความสวยงาม มีความประณีตและความละเอียดขึ้น ด้วยการสานเป็นลายตัวหนังสือและรูป 12 ราศี ซึ่งกลายเป็นเอกลักษณ์ของตำบลบ้านใหม่จนถึงในปัจจุบันกระบวนการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ วัสดุที่นำมาใช้ในการจักสาน ได้แก่ ไม้ไผ่สีสุก สีย้อม เกลือ สารส้ม และริบบิ้นทอง กระบวนการที่สำคัญ ได้แก่ การคัดเลือกไม้ไผ่ การจักตอก การย้อมสี ตอก การสาน การตัดแบบ การขลิบของและการทำน้ำมัน สำหรับการถ่ายทอดความรู้ด้านการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินันท์ ดาวเดือน (2556: 70-85) ได้ศึกษา การศึกษาและออกแบบบรรจุภัณฑ์จากไม้ไผ่ สำหรับผลิตภัณฑ์เครื่องหอม ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบบรรจุภัณฑ์จากไม้ไผ่ สำหรับผลิตภัณฑ์เครื่อง มีผลิตภัณฑ์เครื่องหอมได้แก่ น้ำมันหอมระเหยดอกไม้แห้ง เทียนหอม น้ำหอม และสบู่ก้อน การออกแบบรูปแบบบรรจุภัณฑ์ไม้ไผ่สำหรับผลิตภัณฑ์เครื่องหอมมีการพัฒนารูปแบบและปรับปรุงรูปแบบตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้แบบสอบถามในการปรับปรุงรูปแบบในแต่ละด้าน คือด้านรูปแบบบรรจุภัณฑ์และด้านกราฟิกบรรจุภัณฑ์และผู้วิจัยได้ปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนได้บรรจุภัณฑ์จากไม้ไผ่สำหรับผลิตภัณฑ์เครื่องหอมในรูปแบบที่สมบูรณ์ที่สุด ผลการประเมินความพึงพอใจในบรรจุภัณฑ์จากไม้ไผ่ ผลิตภัณฑ์เครื่องหอม จากกลุ่มตัวอย่าง 100 คน พบว่ามีระดับความพึงพอใจในรูปแบบบรรจุภัณฑ์และกราฟิกบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์เครื่องหอม ได้แก่ น้ำมันหอมระเหย ดอกไม้แห้ง เทียนหอม น้ำหอม และสบู่ก้อน โดยทุกรูปแบบพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมาก ยกเว้นกราฟิกบรรจุภัณฑ์ เทียนหอมแบบที่ 2 มีระดับความพึงพอใจในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในบรรจุภัณฑ์จากไม้ไผ่ สำหรับผลิตภัณฑ์เครื่องหอมโดยการจำแนกตาม

เพศ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพศหญิง 50 คน และเพศชาย 50 คน พบว่ามีความพึงพอใจในรูปแบบ และกราฟิกบรรจุภัณฑ์ในทุกรูปแบบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รูปแบบบรรจุภัณฑ์และกราฟิกบรรจุภัณฑ์ไม้ไผ่ สำหรับเครื่องหอมมีอิทธิพลร่วมกันระหว่างเพศหญิง และเพศชาย โสรณา เครือเมฆ และชุตินา สังคะหะ (2662: 49-62) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจากเครื่องจักสานไม้ไผ่ตกแต่งผ้าขาวม้าสู่พาณิชย์ ชุมชนวัฒนธรรมไทยเวียงศรีวัน จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานไม้ไผ่ตกแต่งผ้าขาวม้าของชุมชนวัฒนธรรมไทยเวียงศรีวัน ได้ถูกออกแบบและพัฒนามาจากความเชื่อของชาวไทยเวียง วัสดุหลัก คือ ไม้ไผ่ หรือเส้นดอก ตกแต่งด้วยผ้าขาวม้า ใช้วิธีจักสานลวดลายแบบขัด จำนวน 5 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ พวงกุญแจ ที่ใส่แก้วน้ำเก็บความเย็น กระเป๋าถือ กระเป๋าใส่เอกสาร และโคมไฟ ทั้งนี้ผู้บริโภคมีความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกผลิตภัณฑ์ โดยผลิตภัณฑ์ใส่แก้วน้ำเก็บความเย็น และโคมไฟ มีคะแนนความคิดเห็นมากที่สุด (\bar{X} =4.34) รองลงมาคือ กระเป๋าถือ พวงกุญแจ กระเป๋าใส่เอกสาร (\bar{X} =4.20, 4.19, 4.01 ตามลำดับ) และพบว่า ทุกผลิตภัณฑ์ผู้บริโภคมีความคิดเห็นในด้านการออกแบบ ด้านราคา และ ด้านประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ เครื่องจักสานไม้ไผ่ ตกแต่งผ้าขาวม้า พบว่า ผู้บริโภคที่มีเพศ อายุ และ รายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 บัณมนัส ทรัพย์เกรียงเดช (2562: 160-174) ได้ศึกษา แนวทางในการส่งเสริมหัตถกรรมจักสานอำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรีไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันการจักสานอำเภอพนสนิมคม กระจายตัวทำกันทั่วไปทั้งอำเภอ มีทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ โดยยึดเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม วัตถุประสงค์ที่ใช้จักสานใช้ไม้ไผ่ทอ ประธานกลุ่มจัดการทุกด้าน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ด้านจักสาน ด้านการตลาด

กลุ่มนำผลิตภัณฑ์ ไปขายให้ผู้ประกอบการที่ตลาด และหน่วยงานภาครัฐ ประสานงานให้นำผลิตภัณฑ์ ไปจำหน่าย ณ สถานที่ต่าง ๆ

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 หน่วยงานหรือผู้นำชุมชนควรจัด กิจกรรมการส่งเสริม การใช้ประโยชน์จากไม้ไผ่ใน ชุมชน

6.1.2 ควรมีการจัดตั้งกลุ่ม เพื่อถ่ายทอด ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปจากไม้

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากไม้ สำหรับชาวบ้านใน ชุมชนบ้านท่าหนองพันทา

6.2.2 ควรมีการพัฒนาการใช้ประโยชน์จาก ไม้ให้หลากหลายมากยิ่งขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

- จรัส เห็นพิทักษ์. (2553). ลักษณะสัณฐานวิทยาของลำไผ่อายุ 1 ปีและการเจริญของหน่อไผ่ 6 ชนิด ที่ปลูก ณ สถานีวิจัยกาญจนบุรี. *วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร*, 4(1): 512-524.
- ณัฐกิตติ์ ธรรมเจริญ. (2543). *ไผ่ตงเงินล้าน*. กรุงเทพฯ: บริษัท ก.พล (1996) จำกัด.
- ธวัชชัย เทียนประทีป. (2561). การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานไม้ไผ่. *วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 9(2): 21-30.
- ธวัชชัย อุ้นใจจุม และคณะ. (2560). สมบัติเชิงกลของไม้ไผ่ 5 ชนิด ที่ผ่านการอบแห้ง. *วารสารวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 12(2): 9-14.
- ธัญพิสิษฐ์ พวงจิก และคณะ. (2556). การศึกษาการ เจริญเติบโตของไผ่บางพันธุ์. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 21(6): 533-542.
- ธีระ ภูดี. (2560). การจัดการความรู้ของกลุ่มสนใจการผลิต ผลิตภัณฑ์จากไม้ : กรณีกลุ่มสนใจในชุมชนโดยรอบ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. *วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 4(3): 10-21.
- ปรัชญา ยังวัฒนา. (2557). *ความหลากหลายชนิดและการใช้ประโยชน์ไม้ในประเทศไทย*. เอกสารประกอบการ ประชุมแลกเปลี่ยน ไม้กับวิถีชีวิตคนไทย ครั้งที่ 1: องค์ความรู้และรูปแบบการจัดการของท้องถิ่น.
- บัณฑิต ททรัพย์เกรียงเดช. (2562). แนวทางในการส่งเสริมหัตถกรรมจักสานอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีไปสู่ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, 7(1): 160-174.
- ภัสสร ชมแก้ว. (2546). *อาชีพจักสานไม้ไผ่และการสร้างเครือข่ายการค้า ตำบลบ้านไผ่ ม อำเภอ บ้านแพรง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รุ่งนภา พัฒนวิบูลย์ และคณะ. (2544). *ไม้ไผ่ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์.
- วิชญ์ศักดิ์ บัวลา. (2562). *ผลิตภัณฑ์จากไม้*. ได้จาก: จาก URL : <http://www.esanpedia.oar.ubu.ac.th/esanvdo/?p=84>. [สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2565].
- วิสันต์ บุญล้น และคณะ. (2564). การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากไม้ไผ่ จังหวัดยโสธร. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 14(2): 48-56.
- ศมลพรรณ ภูเล็ก. (2564). การศึกษาอัตลักษณ์ภูมิปัญญางานจักสานและงานทอจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อการ ออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าไม้ไผ่. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์*, 8(1): 40-57.
- สรารุณี สังข์แก้ว และคณะ (2554). *ไม้ในเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชิ่ง จำกัด (มหาชน).

- สุจินันท์ ดาวเดือน. (2556). การศึกษาและออกแบบบรรจุภัณฑ์จากไม้ไผ่ สำหรับผลิตภัณฑ์เครื่องหอม. วารสารวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 6(1): 70-85.
- สมัย หมายหมั่น และคณะ. (2558). การศึกษาเบื้องต้นของปริมาณไผ่และการใช้ประโยชน์ในสังคมพืชป่าเบญจพรรณผสมไผ่หลังถูกรบกวนของป่าชุมชนป่าห้วยแม่หิน อำเภองาว จังหวัดลำปาง. สาขาวิชาเกษตรป่าไม้ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดแพร่.
- โสธมา เครือเมฆ และชุติมา สังคะหะ. (2662). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจากเครื่องจักสานไม้ไผ่ตกแต่งผ้าขาวม้าสู่พาณิชย์ ชุมชนวัฒนธรรมไทยเวียงคี่วัน จังหวัดนครนายก. วารสารวามัญของแหกรพุทธศาสตร์ปริทรรศน์, 8(2): 49-62.
- มริสา พุกโกสิทธิ์ และคณะ. (2563). แนวทางการอนุรักษ์องค์ความรู้ในการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ในชุมชนกรณีศึกษา กลุ่มจักสานไม้ไผ่ หมู่ที่ 5 ชุมชนบ้านท่าช้าง ตำบลช้างซ้ายอำเภพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมพัฒนศาสตร์, 3(1): ธันวาคม, 56-67.
- Bystriakova et al. (2003). *Bamboo Biodiversity*. UNEP/WCMC/INBAR. Swaingrove Imaging, UK.
- Yuming et al. (2004). *Bamboo diversity and traditional uses in Yunnan, China*. Mountain research and development, 24(2): 157-165.